

"РАФИНЕРИЈА НАФТЕ БРОД" А.Д. БРОД

**Консолидовани финансијски
извјештаји за годину која се завршава
31. децембра 2016. године и
Извјештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Одговорност Руководства „Рафинерија нафте Брод“ а.д. Брод за припрему и одобравање консолидованих годишњих финансијских извјештаја	1
Извјештај независног ревизора власницима „Рафинерија нафте Брод“ а.д. Брод	2 - 3
Консолидовани биланс успјеха	4
Консолидовани биланс стања	5
Консолидовани извјештај о промјенама на капиталу	6
Консолидовани извјештај о новчаним токовима	7
Напомене уз консолидоване финансијске извјештаје	8 – 46

Одговорност Руководства „Рафинерија нафте Брод“ а.д. Брод за припрему и одобравање консолидованих годишњих финансијских извјештаја

Руководство „Рафинерија нафте Брод“ а.д. Брод („Руководство“) је дужно припремити консолидоване финансијске извјештаје за сваку пословну годину, који дају истинит и фер приказ финансијског положаја „Рафинерија нафте Брод“ а.д. Брод („Друштво“), те резултата његовог пословања и токова готовине у складу са законским прописима у Републици Српској, те има одговорност за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућују припремање финансијских извјештаја. Руководство има општу одговорност за предузимање корака који су им у разумној мјери доступни како би им омогућили очување имовине Друштва, те спречавање и откривање превара и осталих неправилности.

Руководство је одговорно за одабир таквих рачуноводствених политика које ће бити у складу са важећим рачуноводственим стандардима и за њихову досљедну примјену, доношење разумних и разборитих одлука и процјена, те припремање финансијских извјештаја на принципу неограничености времена пословања, осим ако је претпоставка да ће Група наставити с пословањем непримјерена.

Руководство је дужно да поднесе на усаглашавање Надзорном одбору годишње извјештаје Друштва заједно са годишњим финансијским извјештајима, након чега Надзорни одбор одобрава подношење годишњих финансијских извјештаја Скупштини акционара на усвајање.

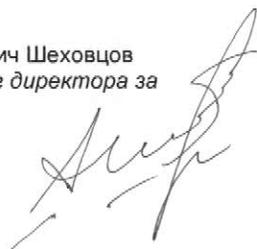
Консолидовани финансијски извјештаји на странама од 4 до 46 одобрени су од стране Руководства, 17. марта 2017. године те их, потврђујући ово, потписују:

За и у име Друштва:

Неверов Андреј Владимирович
Генерални директор

Александр Васиљевич Шеховцов
Замјеник генералног директора за
ЕФ послове

Саво Којић
Шеф рачуноводства

Извјештај независног ревизора акционарима „Рафинерија нафте Брод“ а.д., Брод

Обавили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извјештаја “Рафинерија нафте Брод” а.д., Брод (“Друштво”), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2016. године, консолидовани биланс успјеха, консолидовани извјештај о промјенама у капиталу и консолидовани биланс токова готовине за годину која је тада завршила, и напомене, које садрже сажетак значајнијих рачуноводствених политика и осталих објашњавајућих информација.

Одговорност Руководства за консолидоване финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових консолидованих финансијских извјештаја у складу са законским оквиром финансијског извјештавања у Републици Српској и за оне интерне контроле за које Руководство одреди да су потребне за омогућавање састављања консолидованих финансијских извјештаја који не садрже значајно погрешно приказивање, услјед преваре или погрешке.

Ревизорова одговорност

Наша одговорност је изразити мишљење о овим консолидованим финансијским извјештајима на основу ревизије коју смо обавили. Ревизију смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим у Републици Српској. Ти стандарди захтијевају да поступамо у складу с етичким захтјевима и планирамо, те обавимо ревизију на начин да стекнемо разумно увјерење да консолидовани финансијски извјештаји не садрже значајно погрешно приказивање.

Ревизија укључује обављање поступака ради добијања ревизијских доказа о износима и објавама у консолидованим финансијским извјештајима. Одабрани поступци зависе од нашег просуђивања, као и од процјене ризика значајног погрешног приказивања у консолидованим финансијским извјештајима, услјед преваре или погрешке. У стварању тих процјена ризика, ревизор разматра интерне контроле релевантне за састављање и фер презентацију консолидованих финансијских извјештаја од стране субјекта како би се осмислили ревизијски поступци који одговарају околностима, али не и за намјену изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола пословног субјекта. Ревизија такође укључује оцјењивање адекватности примијењених рачуноводствених политика и разумности рачуноводствених процјена које је створило Руководство, као и оцјењивање целокупне презентације консолидованих финансијских извјештаја.

Вјерујемо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да осигурају основу за наше ревизијско мишљење с резервом.

Основа за мишљење с резервом

Постоје индикације да би надокнадиви износ нематеријалних средстава те некретнина, постројења и опреме могао бити нижи од њихове нето садашње вриједности у износу од 742.119.705 КМ на дан 31. децембра 2016. године. Законски оквир финансијског извјештавања у Републици Српској захтијева да, гдје такве индикације постоје, Руководство направи формалну процјену надокнадивог износа. Таква процјена није направљена. Ефекти овог одступања од законског оквира финансијског извјештавања у Републици Српској на ове финансијске извјештаје нису утврђени. Ово питање је служило као основа за мишљење с резервом на финансијске извјештаје претходне године. Надаље, Друштво у оквиру своје материјалне имовине није признало обавезе за будуће трошкове санације што није у складу са законским оквиром финансијског извјештавања у Републици Српској. Ефекти ових одступања од законског оквира финансијског извјештавања у Републици Српској на ове финансијске извјештаје нису утврђени.

На дан 31. децембра 2016. године залихе укључују ставке које Руководство није исказало по трошку набавке или по нето утрживој вриједности, у зависности од тога шта је ниже, што представља одступање од законског оквира финансијског извјештавања у Републици Српској. Од Друштва би се захтијевало умањење вриједности залиха до нето утрживе вриједности. Ефекти овог одступања од законског оквира финансијског извјештавања у Републици Српској на ове финансијске извјештаје нису утврђени.

Извјештај независног ревизора акционарима „Рафинерија нафте Брод“ а.д., Брод (наставак)

Основа за мишљење с резервом (наставак)

Надаље, на дан извјештавања залихе укључују ставке које се односе на материјале, полупроизоде и резервне дијелове који се могу употребљавати само уз одређени предмет постројења и опреме те које Друштво очекује користити дуже од једног периода и потребно их је класификовати као дио постројења и опреме. Друштво није довршило поступак утврђивања вриједности залиха које је потребно из обртне имовине класификовати у стална средства као дио постројења и опреме те није израчунало ефекат ретроактивних преправљања везаних за амортизацију. Ефекти овог одступања од законског оквира финансијског извјештавања у Републици Српској на ове финансијске извјештаје нису одређени.

Мишљење с резервом

Према нашем мишљењу, осим за ефекте одступања описане у Основи за мишљење с резервом консолидовани финансијски извјештаји истинито и фер приказују консолидовани финансијски положај Друштва на дан 31. децембра 2016. године, његову консолидовану финансијску успјешност и његове консолидоване токове готовине за тада завршену годину у складу са законским оквиром финансијског извјештавања у Републици Српској.

Истицање питања

Без даљег модификовања нашег мишљења, скрећемо пажњу на Напомену 2.7. ових консолидованих финансијских извјештаја која описује да је Друштво остварило губитак од 71.546.331 КМ за годину која је завршила на дан 31. децембра 2016. године те да је Друштво имало акумулирани губитак од 591.288.588 КМ и да су на тај дан краткорочне обавезе Друштва премашивале обртну имовину за 15.689.406 КМ. Наведене околности и остала питања наведена у Напомени 2.7. указују на постојање значајне неизвјесности у могућност Друштва да настави пословати на принципу временске неограничености пословања без даљње подршке крајњег матичног друштва. Консолидовани финансијски извјештаји не укључују утицај исправака уколико Друштво не би било у могућности наставити пословати на принципу временске неограничености пословања.

Остала питања

Ревизију финансијских извјештаја Друштва на дан и за годину завршену 31. децембра 2015. године обавио је други ревизор који је у свом извјештају од 7. априла 2016. године изразио модификовано мишљење о тим финансијским извјештајима због чињенице да Друштво није извршило анализу умањења вриједности својих нематеријалних средстава те некретнина, постројења и опреме.

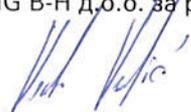
КРМГ В-Н д.о.о. за ревизију
Подружница Бања Лука
Јована Дучића 13
78 000 Бања Лука
Република Српска, Босна и Херцеговина

17. март 2017. године

За и у име КРМГ В-Н д.о.о. за ревизију:

Ведран Вукотић
Руководилац подружнице Бања Лука

Мирна Сефо
Овлаштени ревизор
Број лиценце: 3090033147

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године
(У КМ)

	Напомена	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Пословни приходи			
Приходи од продаје робе	5	3.965	6.760.132
Приходи од продаје учинака	5	76.490.211	83.511.092
Остали пословни приходи	6	6.395.131	8.855.673
		<u>82.889.307</u>	<u>99.126.897</u>
Пословни расходи			
Набавна вриједност продате робе		(3.964)	(6.725.973)
Трошкови материјала, горива и енергије	7	(13.508.122)	(15.400.643)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	8	(24.259.097)	(29.199.388)
Трошкови производних услуга	9	(5.147.930)	(5.261.851)
Трошкови амортизације	18, 19	(30.659.162)	(31.051.213)
Трошкови резервисања	10	(828.330)	(2.355.091)
Нематеријални трошкови	11	(1.830.588)	(2.522.193)
Трошкови пореза и доприноса	12	(2.050.113)	(1.982.793)
		<u>(78.287.306)</u>	<u>(94.499.145)</u>
Пословни добитак		<u>4.602.001</u>	<u>4.627.752</u>
Финансијски резултат			
Финансијски приходи	13	855.937	24.509.648
Финансијски расходи	14	(70.386.770)	(37.745.467)
		<u>(69.530.833)</u>	<u>(13.235.819)</u>
Губитак редовне активности		<u>(64.928.832)</u>	<u>(8.608.067)</u>
Остали приходи	15	1.962.233	17.850.490
Остали расходи	16	(7.518.530)	(3.232.797)
Расходи од признатих губитака од улога у заједнички контролисано друштво	2.2	(44.651)	(46.615)
		<u>(5.600.948)</u>	<u>14.571.078</u>
Расходи по основу усклађивања вриједности имовине			
Расходи од усклађивања вриједности имовине	17	(258.962)	-
(Губитак) / добитак прије опорезивања		<u>(70.788.742)</u>	<u>5.963.011</u>
Порез на добитак	37	(757.589)	(250.817)
Нето (губитак) / добитак периода		<u>(71.546.331)</u>	<u>5.712.194</u>
(Губитак) / зарада по акцији:			
Основни и разријеђени (губитак) / зарада по акцији	39	(0,2721)	0,0217

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2016. године
(У КМ)

	Напомена	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
АКТИВА			
Стална средства			
Нематеријална средства	18	3.900.958	4.143.362
Некретнине, постројења и опрема	19	738.218.747	756.756.460
Дати аванси за некретнине, постројења и опрему	20	8.771	1.176.589
Дугорочни финансијски пласмани	21	133.662	168.811
		<u>742.262.138</u>	<u>762.245.222</u>
Обртна имовина			
Залихе	22	43.407.920	42.252.463
Аванси за залихе и услуге	23	497.168	116.605
Потраживања од купаца	24	32.772.083	34.342.148
Друга краткорочна потраживања	25	116.821	350.626
Краткорочни финансијски пласмани	27	39.187	41.252
Готовински еквиваленти и готовина	28	314.761	39.387
Порез на додатну вриједност		136.284	182.710
Одложена пореска средства која доспијевају до годину дана	37	14.726	15.031
Активна временска разграничења	29	10.104	16.158
		<u>77.309.054</u>	<u>77.356.380</u>
Укупна актива		<u>819.571.192</u>	<u>839.601.602</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	30	262.914.061	262.914.061
Остали капитал		215.872.484	210.708.349
Ревалоризационе резерве		236.035.256	236.957.763
Акумулирани губитак		(591.288.588)	(520.413.912)
		<u>123.533.213</u>	<u>190.166.261</u>
Дугорочна резервисања	31	<u>1.895.780</u>	<u>1.897.761</u>
Дугорочне обавезе	32	<u>586.767.072</u>	<u>569.154.735</u>
Одложене пореске обавезе	37	<u>14.376.667</u>	<u>13.619.383</u>
Краткорочне обавезе			
Текућа доспијећа дугорочних обавеза	32	52.834.051	18.290.594
Примљени аванси	33	730.083	730.688
Добављачи	34	31.217.205	38.049.163
Остале краткорочне обавезе	35	6.883.607	6.265.961
Пасивна временска разграничења	36	1.333.514	1.427.056
		<u>92.998.460</u>	<u>64.763.462</u>
Укупна пасива		<u>819.571.192</u>	<u>839.601.602</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године
(У КМ)

	<u>Акцијски капитал</u>	<u>Остали капитал</u>	<u>Ревалоризационе резерве</u>	<u>Акумулирани губитак</u>	<u>Укупно</u>
Стање, 1. јануар 2015. године	262.914.061	162.249.051	238.015.163	(527.183.506)	135.994.769
Контрибуција већинских власника у капиталу (Напомена 32 а) и б))	-	48.459.298	-	-	48.459.298
Укидање ревалоризационих резерви расходованих средстава	-	-	(1.057.400)	1.057.400	-
Нето губитак текуће године	-	-	-	5.712.194	5.712.194
Стање, 31. децембар 2015. године	<u>262.914.061</u>	<u>210.708.349</u>	<u>236.957.763</u>	<u>(520.413.912)</u>	<u>190.166.261</u>
Стање, 1. јануар 2016. године	262.914.061	210.708.349	236.957.763	(520.413.912)	190.166.261
Контрибуција већинских власника у капиталу (Напомена 32 а) и б))	-	5.164.135	-	-	5.164.135
Укидање ревалоризационих резерви расходованих средстава	-	-	(922.507)	671.655	(250.852)
Нето добитак текуће године	-	-	-	(71.546.331)	(71.546.331)
Стање, 31. децембар 2016. године	<u>262.914.061</u>	<u>215.872.484</u>	<u>236.035.256</u>	<u>(591.288.588)</u>	<u>123.533.213</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године
(У КМ)

Напомена	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	76.559.495	86.689.501
Остали приливи из редовног пословања	355.166	950.757
Одливи за набавке материјала, горива, енергије и друге трошкове и дате авансе	(17.237.626)	(17.466.220)
Одливи по основу бруто зарада и накнада зарада	(22.875.248)	(28.441.829)
Одливи по основу камата	(20.940.524)	(24.849.409)
Одливи по основу осталих дажбина	(14.732.332)	(15.863.289)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	<u>1.128.931</u>	<u>1.019.511</u>
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Приливи готовине из активности инвестирања	29.771	-
Одливи за набавке некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања	(11.434.354)	(13.056.507)
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>(11.404.583)</u>	<u>(13.056.507)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу дугорочних финансијских обавеза	11.428.120	56.723.699
Одливи по основу дугорочних финансијских обавеза	(869.192)	(30.206.642)
Одливи по основу краткорочних финансијских обавеза	-	(14.629.607)
<i>Нето прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>10.558.928</u>	<u>11.887.450</u>
Нето повећање / (смањење) готовине и еквивалената готовине		
Готовински еквиваленти и готовина на почетку године	28	283.276
Нето курсне разлике	(7.878)	(149.546)
Готовински еквиваленти и готовина на крају године	<u>28</u>	<u>39.387</u>
	<u>314.785</u>	<u>39.387</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових консолидованих финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

„Рафинерија нафте Брод“, а.д. Брод (у даљем тексту: "Друштво" или "Рафинерија") је основана 1889. године, а након завршетка изградње отпочела је са радом 1892. године као "Даница" дионичко друштво хемијске индустрије. У току 1927. године, Рафинерију од државе купује америчка компанија "Standard Oil Company", и у њеном је власништву до 1941. године. Након завршетка другог свјетског рата 1945. године, Федеративна Народна Република Југославија национализује и обнавља Рафинерију да би наставила са производњом 1949. године.

Од 6. априла 1998. године, након одвајања од предузећа Енергоинвест, Сарајево, послује као зависно предузеће Матичног државног предузећа Нафтна индустрија Републике Српске (МДП НИРС). Рјешењем Основног суда у Добоју од 6. фебруара 2003. године, регистрована је промјена начина организовања, и Матично државно предузеће Нафтна индустрија Републике Српске – Зависно предузеће Рафинерија нафте Српски Брод а.д. Српски Брод је уписан у судски регистар као Холдинг компанија Рафинерија нафте а.д. Српски Брод. Такође, на основу Рјешења Основног суда у Добоју од 8. августа 2003. године, Друштво је извршило преузимање Матичног државног предузећа Нафтна индустрија Републике Српске (МДП НИРС).

Дана 2. фебруара 2007. године Влада Републике Српске је потписала Уговор о куповини и продаји акција Друштва (328,890,303 акције или 80% укупног акцијског капитала Друштва) са друштвом ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација. Поред Друштва, Уговором о куповини и продаји акција су продате и акције друштва Рафинерија уља а.д. Модрича и Петрол а.д. Бања Лука. Након добијања одобрења свих надлежних институција Републике Српске и Босне и Херцеговине, дана 30. јануара 2008. године извршена је и регистрација промјене власничке структуре Друштва у Основном суду у Добоју (Рјешење број 1-4616-00), а на основу књиге акционара на дан 18. септембра 2007. године.

Основна дјелатност Друштва је прерада сирове нафте, као и производња и продаја нафте и нафтних деривата (бензин, дизел гориво, и други нафтни деривати). Након реконструкције и покретања производње у 2008. години, па до дана састављања приложених консолидованих финансијских извјештаја, основна дјелатност Друштва је била услужна прерада сирове нафте за потребе друштва Оптима Група д.о.о. Бања Лука.

Дана 12. јула 2012. године, Окружни Привредни суд у Добоју донио је рјешење о регистрацији, односно о упису у судски регистар промјене пословног имена Друштва. Подаци под којима убудуће послује Друштво: Фирма – Акционарско друштво "Рафинерија нафте Брод".

Сједиште Друштва је у Улици Светог Саве 106, у Броду, Република Српска (Босна и Херцеговина). Друштво је запошљавало 993 радника на дан 31. децембра 2016. године (31. децембар 2015. године: 1.038 радника).

На дан 31. децембра 2016. године Друштво има заједнички контролисано предузеће "Нестро Сава" д.о.о. Загреб, Република Хрватска (у даљем тексту: "Нестро Сава" или "Консолидовано заједнички контролисано друштво"), које је основано заједно са „Нестро Петрол“ а.д. Бања Лука (по 50% учешћа). Поред наведеног, по основу власништва друштва ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација, повезана друштва на дан 31. децембра 2016. године су:

1. ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација;
2. ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација;
3. ООО "Зарубежнефтьстроймонтаж" Москва, Руска Федерација;
4. Рафинерија уља а.д., Модрича;
5. Нестро Петрол а.д., Бања Лука;
6. Zarnestservice Ltd;
7. Оптима Модрича д.о.о., Београд, Србија;
8. Нестро Петрол д.о.о., Београд, Србија;
9. ЗНСМ – БЛК д.о.о. Брод и
10. Јадран – Нафтагас д.о.о. Бања Лука.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Изјава о усаглашености

Приложени консолидовани финансијски извјештаји представљају годишње консолидоване финансијске извјештаје друштва "Рафинерија нафте Брод" а.д. Брод, и састављени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

2.2. Основе за консолидацију

Приложени консолидовани финансијски извјештаји Друштва обухватају финансијске извјештаје друштва "Рафинерија нафте Брод" а.д., Брод и дио резултата који припада Друштву по основу заједничког власништва над консолидованим заједнички контролисаним друштвом "Нестро Сава" д.о.о., Загреб (50% учешћа, заједно у даљем тексту: "Група"). Улагање у консолидовано заједнички контролисано друштво у овим консолидованим финансијским извјештајима је исказано методом удјела, у складу са одредбама Међународног рачуноводственог стандарда (IAS) 31 "Учешћа у заједничким подухватима".

Методом удјела је учешће у заједнички контролисаном ентитету прво вредновано по набавној вриједности (висини инвестиције), а затим је у износу промјене која је настала након датума стицања кориговано учешће Друштва у заједнички контролисаном ентитету у износу промјене нето имовине (капитала) заједнички контролисаног ентитета. Добит или губитак инвеститора у заједнички контролисаном ентитету се признаје у добитку или губитку у консолидованим финансијским извјештајима инвеститора.

Заједнички контролисани ентитет "Нестро Сава" д.о.о., Загреб је у пословној 2016. години остварио укупан нето губитак у износу од 89.301 КМ, док његова укупна имовина на дан 31. децембра 2016. године износи 1.328 КМ, а укупни капитал је негативан и износи 776.615 КМ. Укупне обавезе наведеног ентитета на дан 31. децембра 2016. године износе 777.405 КМ. У приложеним консолидованим финансијским извјештајима за пословну 2016. године Друштво је, примјеном методе удјела, признало сразмјерни дио у оствареном нето губитку заједнички контролисаног ентитета у износу од 44.651 КМ, што чини 50% од укупног нето смањења имовине заједнички контролисаног ентитета у 2016. години. У току 2016. године овај заједнички контролисани ентитет је поднио приједлог за отварање стечајног поступка над њиме.

2.3. Основе вредновања и састављања консолидованих финансијских извјештаја

Консолидовани финансијски извјештаји Групе су припремљени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), изузев некретнина, постројења, опреме и одређених финансијских инструмената који су вредновани по ревалоризованим износима или фер вриједности на крају сваког извјештајног периода, што је и детаљније објашњено у рачуноводственим политикама у наставку. Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена коришћењем других техника вредновања. Приликом процијењавања фер вриједности имовине или обавеза, Група узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања.

Финансијски извјештаји Групе су приказани у формату прописаном Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 106/15), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 63/16), као и Правилником о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 63/016).

Група је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивала рачуноводствене политике образложене у Напмени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Функционална валута и валута извјештавања

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (KM). Конвертибилна марка представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

2.5. Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској

Приложени финансијски извјештаји састављени су уз примјену Међународних рачуноводствених стандарда (IAS), односно Међународних стандарда финансијског извјештавања (IFRS), који су били у примјени на дан 1. јануара 2009. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске.

Промене у важећим Стандардима и тумачењима, као и новоусвојени Стандарди и тумачења, издати након 1. јануара 2009. године, нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примјењени у састављању приложених финансијских извјештаја.

Наиме, на основу одредби новоусвојеног Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 94/15), сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују IAS, односно IFRS, као и Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете ("IFRS for SMEs"), Међународне рачуноводствене стандарде за јавни сектор ("IPSAS"), Међународне стандарде вредновања ("IVS"), Међународне стандарде за професионалну праксу интерне ревизије, Концептуални оквир за финансијско извјештавање, Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде ("IASB") и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа ("IFAC").

Поред наведеног, у складу са претходним Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 36/09 и 52/11), дана 15. јула 2010. године Управни одбор Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске ("Савез РР РС") је донио "Одлуку о почетку обавезне примјене издања МРС/МСФИ (објављених до 1. јануара 2009. године)", а на основу "Одлуке о овлашћењима за превод и објављивање" надлежне Комисије за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине од 10. марта 2006. године (Службени гласник БиХ, број 81/06), којом се таква овлашћења дају Савезу РР РС.

Наведено издање IAS/IFRS је одобрено од стране Фондације одбора за Међународне рачуноводствене стандарде као званични превод на српски језик за Босну и Херцеговину (Републику Српску), Србију и Црну Гору. Према наведеној Одлуци IAS/IFRS објављени до 1. јануара 2009. године обавезно се примјењују на финансијске извјештаје сачињене и презентоване у Републици Српској за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније. Међутим, промене у важећим Стандардима и тумачењима, као и новоусвојени Стандарди и тумачења, издати након 1. јануара 2009. године, нису објављени и званично усвојени у Републици Српској.

Руководство Друштва и Групе, анализира промене у важећим Стандардима и тумачењима, као и новоусвојене Стандарде и тумачења издата након 1. јануара 2009. године, и након установљавања Стандарда и тумачења који су релевантни за Друштво, има намјеру да исте примјени у састављању финансијских извјештаја након што они буду званично преведени и објављени у Републици Српској.

Руководство Друштва и Групе, је изабрало да не усвоји ове нове Стандарде и измјене постојећих Стандарда прије него они ступе на снагу. Руководство предвиђа да усвајање ових нових Стандарда и измјена постојећих Стандарда неће имати материјалан утицај на финансијске извјештаје Друштва у периоду иницијалне примјене.

2.6. Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике

Руководство Друштва анализира промене у важећим рачуноводственим прописима у Републици Српској, и након установљавања измјена који су релевантни за Друштво, има намјеру да исте примјени у састављању својих финансијских извјештаја након што они ступе на снагу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.7. Временска неограниченост пословања

Група саставља своје консолидоване финансијске извјештаје у складу са начелом временске неограничености пословања. Акумулирани губитак Групе на дан 31. децембра 2016. године износи 591.288.588 КМ, нето губитак текуће године је износио 71.546.331 КМ те су краткорочне обавезе премашивале обртну имовину за 15.689.406 КМ.

Способност Групе да настави пословање у складу са принципом временске неограничености пословања зависи од континуиране финансијске подршке матичног друштва. Дана 15. марта 2017. године крајње Матично друштво (ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација) је доставило Писмо подршке Групи у којем се обавезало да пружи сву неопходну финансијску подршку Групи за период од 12 мјесеци од датума достављања Писма подршке, како би Група наставила са својим редовним пословањем.

Надаље, Група има одобрена а неискориштена кредитна средства у износу од 112.151.950 КМ као што је објелодањено у Напомени 32 а2).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи

Приходи од продаје се исказују по фактурној вриједности, умањеној за попусте и порез на додату вриједност. Приходи од продаје робе, производа и услуга признају се када се ризик и корист повезана са правом власништва преноси на купца, а то подразумемијева датум испоруке производа и роба купцу, односно извршења услуге.

Приход од камата књижи се на обрачунској основи у складу са неотплаћеном главницом по ефективној каматној стопи.

3.2. Трошкови текућег одржавања и оправки

Трошкови текућег одржавања и оправки некретнина, постројења и опреме исказани су у стварно насталом износу у тренутку настајања.

3.3. Трошкови закупа

Трошкови закупа се књиже на терет биланса успјеха у тренутку настанка, односно пропорционалном методом, током трајања уговора о закупу.

3.4. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања су прерачунате у њихову противвриједност у КМ по званичном курсу важећем на дан биланса стања.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у КМ по званичном курсу важећем на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике књиже се у корист или на терет биланса успјеха.

3.5. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања директно приписиви стицању, изградњи или производњи средства које се квалификује, капитализују се као дио набавне вриједности тог средства, и то само у периоду када се средство припрема за употребу или продају, и када је вјероватно да ће имати за резултат будуће економске користи, односно када се трошкови могу поуздано измјерити.

Сви остали трошкови позајмљивања се признају као расход у билансу успјеха, у периоду у коме су настали.

3.6. Остали финансијски расходи

Остали финансијски расходи исказани су у стварно насталом износу у тренутку настајања, и, највећим дијелом се односе на расходе по основу уговорених пенала за неиспуњене уговорене испоручене количине нафтних деривата, као и неиспуњење уговореног квалитета прерађене нафте и нафтних деривата, а у складу са Уговором о услужној преради нафте.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

3.8. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су иницијално исказани по набавној вриједности и умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке због умањења вриједности. Наведену набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате.

Након иницијалног признавања некретнине, постројења и опрема се вреднују по фер вриједности. Ради свођења вриједности некретнина, постројења и опреме на њихову фер тржишну вриједност, Друштво је, у току 2010. године, ангажовало независног процјениоца да изврши процјену фер вриједности некретнина, постројења и опреме Друштва са стањем на дан 31. децембра 2009. године. Независни процјениоца је извршио процјену фер вриједности некретнина, постројења и опреме коришћењем тржишног приступа (метод директног упоређивања цијена), као и трошковног приступа у ситуацијама гдје није било могуће прибавити податке са тржишта о упоредним цијенама, и у свом извјештају утврдио позитивне и негативне ефекте процјене вриједности, по сваком појединачном средству.

Када се књиговодствена вриједност некретнина, постројења и опреме повећа као резултат ревалоризације, утврђени добитак се књижи у корист ревалоризационих резерви које представљају дио укупног капитала, осим за износе за које та повећања представљају сторнирање износа смањења вриједности, која су по ранијим ревалоризацијама била утврђена за иста та средства и која су, у ранијим периодима, била призната као трошак, у ком случају се ревалоризацијом утврђено повећање књижи у корист биланса успјеха до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак. Када се књиговодствена вриједност некретнина, постројења и опреме смањи као резултат ревалоризације, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи на терет биланса успјеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

Међутим, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи директно на терет капитала у оквиру ревалоризационих резерви до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

Под некретнинама, постројењима и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добици или губици који се јављају приликом расхоровања или продаје некретнина, постројења и опреме, исказују се у билансу успјеха као дио осталих пословних прихода или осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек коришћења средства, увећавају вриједност средства. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

3.9. Амортизација

Амортизација некретнина, постројења и опреме се обрачунава на набавну, односно процијењену вриједност на почетку године, као и на некретнине, постројења и опрему стављену у употребу током године, примјеном пропорционалног (линеарног) и функционалног метода.

Процијењени корисни вијек употребе појединих група некретнина, постројења и опреме који је служио као основа за обрачун амортизације по принципу пропорционалног (линеарног) метода и примјењене стопе у 2016. години су слједећи:

	Процијењени преостали вијек трајања (година)	Стопа (%)
Грађевински објекти	1 - 79	1,27 - 100
Водоводна, канализациона и енергетска мрежа	4 - 59	1,69 - 25
Насипи, пруге и путеви	4 - 62	1,61 - 25
Намјештај	1 - 13	7,69 - 100
Жељезничка возила	5 - 8	12,5 - 20
Друмска возила	1 - 13	7,69 - 100
Остала опрема	1 - 18	5,56 - 100

Такође, у току пословне 2012. године, Група је извршила промјену метода обрачуна амортизације за цјелокупна производна постројења и опрему, и то на начин да је Друштво прешло са пропорционалног (линеарног) на функционални метод обрачуна амортизације у складу са процијењеном искоришћеношћу капацитета производних постројења и опреме а узимајући у обзир пројектоване капацитете наведених постројења и опреме.

3.10. Нематеријална средства

На дан биланса стања, нематеријална средства се састоје од купљених софтвера и осталих лиценци. Нематеријална средства су исказана по набавној вриједности, умањена за укупну акумулирану исправку вриједности и евентуалне укупне акумулиране губитке услед умањења вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате.

3.11. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у консолидованом билансу стања Групе од момента када је Група уговорним одредбама везана за инструмент.

Финансијска средства престају да се признају када Друштво изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијска имовина расположива за продају

Акције које не котирају на берзи и откупиви дужнички вриједносни папири држани од стране Групе, а којима се тргује на активном тржишту су класификовани као расположиви за продају и презентују се по фер вриједности, користећи се текућом тржишном вриједношћу неког другог инструмента који је суштински једнак или се базира на очекиваним новчаним токовима имовине која представља основ улагања. Улагања за која није могуће реално утврдити фер вриједност се мјере по трошку. Добити и губици који настају због промјене фер вриједности директно утичу на капитал, односно на ревалоризационе резерве, са изузетком умањења за импаритетне губитке, камате обрачунате користећи метод ефективне каматне стопе и добит или губитак на монетарну имовину од курсних разлика, који се директно признају у добитак или губитак периода. Када се таква имовина продаје, или је изложена трајном смањењу вриједности, кумулативна добит или губитак претходно остварен у ревалоризационим резервама за улагања је укључен у приходе и расходе периода.

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха се односе на финансијска средства која задовољавају било који од сљедећих услова:

- а) класификовано је као оно које се држи ради трговања, или
- б) послје почетног признања назначено је од стране Друштва по фер вриједности кроз биланс успјеха.

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха се састоје од улагања у хартије од вриједности емитента Република Српска. Улагања у наведене хартије од вриједности Друштво је класификовало као финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха и купљене су у циљу плаћања преосталих репрограмираних пореских обавеза које Група има према јавним фондовима и буџету Републике Српске.

Дати кредити и потраживања

Потраживања од купаца, кредити и остала потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која не котирају на активном тржишту класификују се као кредити и потраживања. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе, умањени за процијењено умањење вриједности. Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално.

Дати кредити се састоје од дугорочних стамбених кредита одобрених радницима Групе, и вреднују се по вриједности датих средстава примјеном уговорене каматне стопе.

Исправка вриједности потраживања од купаца

Потраживања су приказана по њиховој номиналној вриједности, умањеној за исправке вриједности ненаплативих потраживања. Сва потраживања која нису наплаћена у одређеном периоду од датума доспјећа за плаћање (преко годину дана), процијењују се, и по потреби исправљају. Процјена износа ненаплативих потраживања базира се на историјским доказима о износу с тим у вези насталих губитака.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Престанак признавања финансијске имовине

Група ће престати признавати финансијску имовину само када уговорна права на новчане токове од финансијске имовине истекну, или ако пренесе финансијску имовину, па самим тим и све ризике и награде од власништва средства на други субјект. Ако Група не пренесе нити задржи суштински све ризике и поврате од власништва и задржи контролу над финансијском имовином, Друштво наставља да признаје финансијску имовину.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Група испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе (дугорочне кредите и остале дугорочне обавезе), краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају по фер вриједности умањеној за трансакционе трошкове. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере по амортизованој вриједности примјеном уговорене каматне стопе која кореспондира ефективној каматној стопи. У складу са прописима Републике Српске, обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе, и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза.

3.12. Залихе

Залихе се евидентирају по нижој од набавне вриједности и нето продајне вриједности.

Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје. Набавна вриједност укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове.

Друштво је у својим рачуноводственим политикама дефинисало групе алата и инвентара које се у складу са предвиђеном намјеном и вијеком употребе отписују 100% приликом издавања у употребу, те групе алата и инвентара које се отписују калкулативно у периоду од 5 година.

Производња у току и готови производи укључују све директне трошкове производње и припадајући дио погонске режије.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

3.13. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Група је обавезна да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Група има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина

У складу са важећим Правилником о раду, Друштво је у обавези да исплати отпремнине за одлазак у пензију радницима, и то у висини три нето просјечне плате исплаћене у мјесецима прије пензионисања. У случају да је просјечна плата радника, мања од просјечне плате исплаћене у Друштву, отпремнина се исплаћује у висини три просјечне нето плате Друштва, исплаћене у мјесецима прије пензионисања.

На основу IAS 19 "Примања запослених" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан биланса стања. У складу са наведеним, Група је ангажовала овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.13. Бенефиције за запослене (наставак)

б) Обавезе по основу отпремнина (наставак)

Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 6% годишње, није пројектован раст зарада, године радног стажа за одлазак у пензију - 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених у претходном периоду, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину.

3.14. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Групе чине грађевински објекти које Друштво издаје у закуп, и који су вредновани у складу са IAS 40 „Инвестиционе некретнине”.

3.15. Финансијски лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом на Друштво преносе у највећој мјери сви ризици и користи које произилазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања консолидованих финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан биланса стања, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње или гдје год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки. Руководство Групе сматра да су рачуноводствене процјене у вези са процијењеним корисним вијеком трајања некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања, значајне рачуноводствене процјене, јер укључују и претпоставке о технолошком развоју у веома иновативној индустрији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Исправка вриједности потраживања

Исправка вриједности за сумњива и спорна потраживања је обрачуната, на основу процијењених губитака усљед немогућности купца да испуне неопходне обавезе. Процјена руководства је заснована на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и промјенама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вриједности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама. Руководство вјерује да није потребна додатна исправка вриједности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у консолидованим финансијским извјештајима.

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Група има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса које стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Групе је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. У Републици Српској не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Друштва врши процјену ризика и, у случајевима када се оцијени да вриједност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вриједности. По мишљењу Управе Друштва и Групе, износи у овим консолидованим финансијским извјештајима одражавају вриједност која је, у датим околностима, највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ И УЧИНАКА

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
(а) Приходи од продаје робе:		
- у земљи	3.965	6.760.132
(б) Приходи од продаје учинака:		
- повезана правна лица	76.485.472	83.481.632
- у земљи	4.593	28.139
- у иностранству	146	1.321
	<u>76.490.211</u>	<u>83.511.092</u>
	<u>76.494.176</u>	<u>90.271.224</u>

Приходи од продаје робе у земљи у пословној 2016. години у износу од 3.965 КМ односе на приходе остварене продајом залиха робе предузећу ИП Маликова које је преузело пословање ресторана за исхрану радника.

Приходи од продаје учинака повезаним правним лицима у пословној 2016. години, износе 76.485.472 КМ, и у највећем дијелу, у износу од 76.462.472 КМ, односе се на приход остварен од услужне прераде сирове нафте у име и за рачун повезаног правног лица Оптима Група д.о.о. Бања Лука. Пословна дјелатност Друштва, прерада сирове нафте, заснива се на потписаном уговору број 164-12 од 27. априла 2012. године са Оптима Група д.о.о. Бања Лука, као и прилога број 35. основног уговора од 30. децембра 2014. којима је дефинисана цијена прераде једне тоне нафте у 2015. години. У току 2016. године Друштво је укупно прерадило 867 хиљада тона сирове нафте (у 2015. години, прерађено је 913 хиљада тона сирове нафте).

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Приходи од активирања сопствених учинака	5.124.124	7.950.533
Повећање вриједности залиха учинака	771.501	1.086.089
Смањење вриједности инвестиционих некретнина које се не амортизују	(182.849)	(498.413)
Приходи од закупнина	79.740	58.656
Приходи од рефундација	480.508	168.788
Приходи од донација	43.497	27.502
Остали пословни приходи	78.610	62.518
	<u>6.395.131</u>	<u>8.855.673</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Трошак материјала за израду	1.079.033	1.632.400
Трошак резервних дијелова	3.391.882	5.063.117
Трошак осталог материјала	3.324.200	3.161.760
Трошак горива и мазива	257.603	335.979
Трошак електричне енергије	5.264.705	5.022.088
Трошак остале енергије	190.699	185.299
	<u>13.508.122</u>	<u>15.400.643</u>

8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Бруто зараде	19.460.939	21.480.970
Стимулације	1.471.456	691.965
Регрес	1.226.343	1.908.353
Накнада за исхрану у току рада	1.206.575	1.131.648
Трошкови превоза радника	348.380	418.392
Закуп станова за запослене	260.518	309.579
Отпремнине	37.433	2.527.103
Помоћ запосленима	93.940	182.892
Трошкови службених путовања	43.254	41.312
Накнада за вјерске и остале празнике	40.436	23.135
Остала лична примања	69.823	484.039
	<u>24.259.097</u>	<u>29.199.388</u>

9. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Трошкови транспортних услуга	153.699	166.979
Трошкови одржавања	2.110.873	1.780.884
Трошкови закупа простора и опреме	21.246	20.264
Трошкови рекламе и пропаганде	103	75
Комуналне услуге	259.648	238.412
Трошкови услуга обезбјеђења	1.519.395	1.758.540
Трошкови услуга заштите на раду	69.358	91.997
Трошкови прераде нафтног муља	970.127	1.146.935
Остале производне услуге	43.481	57.765
	<u>5.147.930</u>	<u>5.261.851</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

10. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Трошкови резервисања за премије за запослене	828.330	884.255
Трошкови резервисања за судске спорове (Напомена 31)	-	1.470.836
	<u>828.330</u>	<u>2.355.091</u>

11. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Трошкови стручног усавршавања	136.027	12.783
Трошкови интелектуалних услуга	95.372	270.325
Консултантске услуге	273.001	1.022.594
Здравствене услуге	97.673	112.357
Трошкови услуга чишћења просторија	131.551	120.138
Трошкови административних услуга	343.980	214.929
Остале непроизводне услуге	16.060	173.590
Трошкови репрезентације	58.399	46.661
Премије осигурања	30.552	62.891
Трошкови платног промета	29.787	26.993
Трошкови чланарина	36.907	32.023
Таксе	53.649	34.172
Остали нематеријални трошкови	527.630	392.737
	<u>1.830.588</u>	<u>2.522.193</u>

12. ТРОШКОВИ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	Година која се завршава 31. децембра 2015.
Комуналне накнаде и накнада за градско грађевинско земљиште	1.603.735	1.218.804
Порез на имовину	110.857	185.545
Накнаде за коришћење вода	160.531	99.877
Накнаде за коришћење шума	59.995	99.041
Накнада за противпожарну заштиту	33.156	39.651
Трошкови доприноса	35.655	38.889
Трошкови доприноса за солидарност	1.362	234.968
Порез по одбитку	30.225	26.182
Трошкови осталих пореза	14.597	39.836
	<u>2.050.113</u>	<u>1.982.793</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

13. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
Позитивне курсне разлике		
- повезана правна лица	6.964	21.631.749
- остала правна лица	2.289	352.238
Финансијски приходи од повезаних правних лица по основу позитивног финансијског ефекта прераде сирове нафте	836.942	2.371.985
Приходи од камата	9.742	11.120
Остали финансијски приходи	-	142.556
	<u>855.937</u>	<u>24.509.648</u>

Финансијски приходи од повезаних правних лица по основу позитивног финансијског ефекта прераде сирове нафте, у износу од 836.942 КМ, представљају приходе остварене према повезаном друштву Оптима Група д.о.о. Бања Лука, а по основу оствареног финансијског ефекта (позитивног резултата) за испоруку уговорених количина и квалитета прерађене нафте и нафтних деривата у периоду 1. јануара 2016. године до 31. децембра 2016. године, а по основу Уговора број 164-12 од 27. априла 2012. године, као и прилога (анекса) уговора потписаних у току 2015. године.

14. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
<i>Расходи камата</i>		
- повезана правна лица	32.139.589	32.614.928
- обавезе по репрограму Пореске управе РС и Владе РС	3.817.950	5.079.478
Остале камате	446	11.546
<i>Укупно расходи камата:</i>	<u>35.957.985</u>	<u>37.705.952</u>
Свођење на амортизовану вриједност дугорочних кредита датих радницима	15.083	22.761
Негативне курсне разлике:		
- повезана правна лица	34.403.242	-
- остала правна лица	10.460	15.737
Остали финансијски расходи:	-	1.017
	<u>34.428.785</u>	<u>39.515</u>
	<u>70.386.770</u>	<u>37.745.467</u>

Расходи камата према повезаним правним лицима у износу од 32.139.589 КМ се односе на расходе камата по основу кредита добијених од матичног предузећа (ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација) у износу од 23.958.589 КМ, као и на расходе камата по основу кредита добијених од повезаног предузећа ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација у износу од 8.181.000 КМ.

Нереализоване негативне курсне разлике од повезаних правних лица који у 2016. години износе 34.403.242 КМ, и представљају негативне курсне разлике настале по основу разлике у прерачуноу курса стране валуте Руске рубље (RUB) у којој је Друштво има евидентиране кредитне обавезе примљене од повезаног друштва ОАО "Зарубежнефть" Москва, Русија. За наведене кредитне обавезе, Друштво је у јануару 2015. године потписало допунске сагласности којима је за функционалну валуту у којој се врши обрачун кредитних обавеза одређена Руска рубља.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

15. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
Наплаћена исправљена потраживања (Напомена 26)	600.000	11.994.414
Приходи од смањења обавеза – плаћање пореских обавеза државним обвезницама купљеним уз дисконт (Напомена 32 б1)	-	2.732.724
Приходи по основу укидања резервисања за бенефиције запослених (Напомена 31)	1.981	1.350.475
Добици од продаје расходованих некретнина, постројења и опреме	812	529
Добици од продаје материјала	53.164	229.746
Вишкови	96.671	524.068
Приходи по основу укидања резервисања за премије запослених	884.254	568.181
Приходи од резидуалне вриједности залиха демонтираног материјала	196.953	217.470
Остали приходи	128.398	232.883
	<u>1.962.233</u>	<u>17.850.490</u>

Приходи од наплаћених исправљених потраживања у пословној 2016. години износе 600.000 КМ, односе се на наплату претходно исправљених потраживања од Фонда здравственог осигурања Републике Српске.

16. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
Губици од расходовања некретнина, постројења и опреме	802.436	2.219.259
Кало, растур и лом залиха материјала	182.818	4.570
Исправка вриједности краткорочних потраживања (Напомена 26)	6.158.915	720.944
Остали расходи	374.361	288.024
	<u>7.518.530</u>	<u>3.232.797</u>

17. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
<i>Расходи од усклађивања вриједности имовине:</i>		
- Обезвређење некретнина постројења и опреме	258.962	-
	<u>258.962</u>	<u>-</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

18. НЕМАТЕРИЈАЛНА СРЕДСТВА

	У КМ		
	2016. и 2015. година		
	Лиценце и остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вриједност			
Стање, 1. јануар 2015. године	1.801.465	3.176.542	4.978.007
Набавке у току године	-	44.753	44.753
Активирања и преноси	79.822	(79.822)	-
Преноси са основних средстава	334.469	-	334.469
Преноси на основна средства	(207.793)	(139.634)	(347.427)
Остало	(541)	-	(541)
Стање, 31. децембар 2015. године	<u>2.007.422</u>	<u>3.001.839</u>	<u>5.009.261</u>
Набавке у току године	-	19.143	19.143
Активирања и преноси	9.709	(9.709)	-
Преноси са основних средстава	3.612	-	3.612
Преноси на основна средства	-	-	-
Остало	-	-	-
Стање, 31. децембар 2016. године	<u>2.020.743</u>	<u>3.011.273</u>	<u>5.032.016</u>
Стање, 1. јануар 2015. године	574.700	-	574.700
Амортизација за текућу годину	319.463	-	319.463
Пренос на основна средства	(27.723)	-	(27.723)
Отпис	(541)	-	(541)
Стање, 31. децембар 2015. године	<u>865.899</u>	<u>-</u>	<u>865.899</u>
Амортизација за текућу годину	265.159	-	265.159
Пренос на основна средства	-	-	-
Отпис	-	-	-
Стање, 31. децембар 2016. године	<u>1.131.058</u>	<u>-</u>	<u>1.131.058</u>
Садашња вриједност			
31. децембар 2016. године	<u>889.685</u>	<u>3.011.273</u>	<u>3.900.958</u>
31. децембар 2015. године	<u>1.141.523</u>	<u>3.001.839</u>	<u>4.143.362</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

19. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	У КМ					
	2016. и 2015. година					
				Некретнине постројења и опрема у припреми	Инвести- ционе некретнине	Укупно некретнине, постројења и опрема
	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема			
Набавна вриједност						
Стање, 1. јануар 2015. године	95.470.775	472.177.726	791.046.229	67.606.806	1.566.959	1.427.868.495
Набавке у току године	-	-	-	10.491.269	-	10.491.269
Активирања у току године	-	1.032.233	32.679.056	(33.711.289)	-	-
Пренос између класа	-	105.810.227	(105.810.227)	-	-	-
Пренос на залихе	-	-	-	(444.557)	-	(444.557)
Вишак	-	-	545.723	62.509	-	608.232
Расход и отпис	-	(6.986.787)	(3.601.464)	-	-	(10.588.251)
Капиталисање трошкова камате	-	-	-	284.168	-	284.168
Пренос са нематеријалних улагања	-	-	347.427	-	-	347.427
Пренос на нематеријална средства	-	-	-	(334.469)	-	(334.469)
Свођење на фер вриједност	-	-	-	-	(154.595)	(154.595)
Основна средства намјењена продаји	-	-	(16.057)	-	-	(16.057)
Остало	-	-	65.297	109.087	-	174.384
Стање, 31. децембар 2015. године	<u>95.470.775</u>	<u>572.033.399</u>	<u>715.255.984</u>	<u>44.063.524</u>	<u>1.412.364</u>	<u>1.428.236.046</u>
Стање, 1. јануар 2016. године	95.470.775	572.033.399	715.255.984	44.063.524	1.412.364	1.428.236.046
Набавке у току године	-	-	-	13.044.013	-	13.044.013
Активирања у току године	-	1.470.787	10.878.630	(12.349.417)	-	-
Пренос између класа	-	(40.960)	40.960	-	-	-
Пренос на залихе	-	-	(119.708)	(67.592)	-	(187.300)
Вишак	-	-	159.830	9.410	-	169.240
Расход и отпис	(98.135)	(665.097)	(1.779.630)	-	-	(2.542.862)
Капиталисање трошкова камате	-	-	-	104.729	-	104.729
Пренос на нематеријална средства	-	-	-	(3.612)	-	(3.612)
Свођење на фер вриједност	-	-	-	-	28.922	28.922
Остало	-	-	(7.769)	7.903	-	134
Стање, 31. децембар 2016. године	<u>95.372.640</u>	<u>572.798.129</u>	<u>724.428.297</u>	<u>44.808.958</u>	<u>1.441.286</u>	<u>1.438.849.310</u>
Стање, 1. јануар 2015. године	-	254.616.538	393.323.105	-	226.582	648.166.225
Амортизација за текућу годину	-	7.537.520	23.194.230	-	-	30.731.750
Пренос између класа	-	485.881	(485.881)	-	-	-
Свођење на фер вриједност	-	-	-	-	343.818	343.818
Пренос са нематеријалних улагања	-	-	27.723	-	-	27.723
Вишак	-	-	531.801	-	-	531.801
Расход и отпис	-	(5.850.279)	(2.518.713)	-	-	(8.368.992)
Остало	-	-	47.261	-	-	47.261
Стање, 31. децембар 2015. године	<u>-</u>	<u>256.789.660</u>	<u>414.119.526</u>	<u>-</u>	<u>570.400</u>	<u>671.479.586</u>
Стање, 1. јануар 2016. године	-	256.789.660	414.119.526	-	570.400	671.479.586
Амортизација за текућу годину	-	8.221.644	22.172.359	-	-	30.394.003
Пренос између класа	-	(40.960)	40.960	-	-	-
Свођење на фер вриједност	-	-	509.817	-	211.772	721.589
Вишак	-	-	855	-	-	855
Расход и отпис	-	(383.851)	(1.705.054)	-	-	(2.088.905)
Остало	-	2.241	121.194	-	-	123.435
Стање, 31. децембар 2016. године	<u>-</u>	<u>264.588.734</u>	<u>435.259.657</u>	<u>-</u>	<u>782.172</u>	<u>700.630.563</u>
Садашња вриједност						
31. децембар 2016. године	<u>95.372.640</u>	<u>308.209.395</u>	<u>289.168.640</u>	<u>44.808.958</u>	<u>659.114</u>	<u>738.218.747</u>
31. децембар 2015. године	<u>95.470.775</u>	<u>315.243.739</u>	<u>301.136.458</u>	<u>44.063.524</u>	<u>841.964</u>	<u>756.756.460</u>

У складу са IAS 23 "Трошкови позајмљивања", Група је извршило капитализацију дијела трошкова камата у 2016. години у укупном износу од 104.729 КМ (2015. године – 284.168 КМ), а по основу дугорочног кредита одобреног од стране матичног предузећа ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација. Просјечна каматна стопа коришћена за утврђивање износа трошкова позајмљивања по наведеном кредиту који се могу капитализовати у 2016. години износи 7,20% годишње (2015. године – 7,20% годишње).

Група у оквиру своје материјалне имовине није признало обавезе за будуће трошкове санације гудронских јама. Руководство није било у могућности поуздано одредити обавезу услјед недостатка тржишних информација те још увијек неодређеног начина санације.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

20. ДАТИ АВАНСИ ЗА НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМУ

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Дати аванси:		
- у иностранству	8.771	1.176.589
Минус: Исправка вриједности датих аванса	-	-
	<u>8.771</u>	<u>1.176.589</u>

21. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	Учешће %	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
(а) <i>Хартије расположиве за продају:</i>			
- Дунав осигурање а.д. Бања Лука	0,09	11.500	11.500
- Цета д.о.о. Београд	4,18	14.204	14.204
		<u>25.704</u>	<u>25.704</u>
(б) <i>Дугорочни кредити:</i>			
- запосленима		123.041	165.868
Минус: <i>свођење дугорочних кредита запосленима на амортизовану вриједност (Напомена 14)</i>		(15.083)	(22.761)
		<u>107.958</u>	<u>143.107</u>
<i>Укупно дугорочни финансијски пласмани</i>		<u>133.662</u>	<u>168.811</u>

Дугорочни кредити запосленима

Дугорочни кредити запосленима се односе на позајмљена новчана средства за стамбено збрињавање запослених са уговореном каматном стопом до 2% годишње, који су вредновани по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе.

22. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Материјал	12.991.534	13.237.818
Резервни дијелови	9.268.425	8.649.613
Алат и инвентар	157.674	165.867
Залихе полупроизвода	15.974.967	15.974.967
Недовршене услуге	5.234.210	4.462.709
Роба	-	2.614
Стална средства намијењена продаји	152.469	152.469
	<u>43.779.279</u>	<u>42.646.057</u>
Минус: <i>Обезвјеђење залиха материјала и резервних дијелова</i>	(371.359)	(393.594)
	<u>43.407.920</u>	<u>42.252.463</u>

Недовршене услуге на дан 31. децембра 2016. године у износу од 5.634.342 КМ (2015.: 4.462.709 КМ) представљају вриједност започетих а недовршених услуга у име и за рачун повезаног правног лица Оптима Група д.о.о. Бања Лука, а која је израчуната на основу степена довршености прераде те цијене прераде једне тоне нафте на основу уговора број 164-12 од 27. априла 2012. године са Оптима Група д.о.о. Бања Лука као и прилога број 35. основног уговора од 30. децембра 2014. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

23. АВАНСИ ЗА ЗАЛИХЕ И УСЛУГЕ

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Дати аванси за залихе и услуге:		
- у земљи	228.203	50.081
- у иностранству	295.340	92.899
	<u>523.543</u>	<u>142.980</u>
Исправка вриједности датих аванса	(26.375)	(26.375)
	<u>497.168</u>	<u>116.605</u>

24. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Купци:		
- повезана правна лица	32.706.608	27.701.743
- у земљи	6.539.066	9.176.221
- у иностранству	6.867	132.678
	<u>39.252.541</u>	<u>37.010.642</u>
Минус: Исправка вриједности потраживања		
- у земљи	(6.480.054)	(2.541.815)
- у иностранству	(404)	(126.679)
	<u>(6.480.458)</u>	<u>(2.668.494)</u>
	<u>32.772.083</u>	<u>34.342.148</u>

Укупна бруто потраживања од купаца на дан 31. децембра 2016. године износе 39.252.541 КМ, и највећим дијелом у износу од 32.698.416 КМ, односе се на потраживање од повезаног правног лица Оптима Група д.о.о. Бања Лука, а по основу потраживања за услужну прераду сирове нафте. Група је извршила умањење вриједности потраживања за потраживања од купаца која нису наплаћена дуже од годину дана, а која према процјени Руководства нису наплатива. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у Напомени 26 уз ове консолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

24. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА (наставак)

Старосна структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2016. и 2015. године је сљедећа:

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
0-30 дана	20.727.488	20.200.367
31-60 дана	2.218.103	7.501.107
61-120 дана	9.466.691	2.132
121-180 дана	358.642	160
181-270 дана	55	2.503.120
271-365 дана	-	4.129.620
преко 365 дана	1.104	2.674.136
	<u>32.772.083</u>	<u>37.010.642</u>

25. ДРУГА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Потраживања за камате	8.559.050	8.902.768
Потраживања за накнаде за боловање	453.715	966.259
Потраживања од радника	2.301	3.789
Преплаћени индиректни порези	72	99.334
Остала потраживања	-	49.950
	<u>9.015.138</u>	<u>10.022.100</u>
<i>Минус: Исправка вриједности:</i>		
- Потраживања за камате	(8.557.428)	(8.900.579)
- Потраживања за накнаде за боловање	(340.889)	(720.945)
- Осталих потраживања	-	(49.950)
	<u>(8.898.317)</u>	<u>(9.671.474)</u>
	<u>116.821</u>	<u>350.626</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

26. ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	Купци (Напомена 24)	Друга краткорочна потраживања (Напомена 25)	Укупно
Стање, 1. јануар 2015. године	8.117.835	17.623.358	25.741.193
Наплаћена исправљена потраживања (Напомена 15)	(4.061.363)	(7.933.051)	(11.994.414)
Коначан отпис	(1.387.977)	(739.777)	(2.127.754)
Исправке на терет трошкова (Напомена 16)	-	720.944	720.944
Стање, 31. децембар 2015. године	<u>2.668.495</u>	<u>9.671.474</u>	<u>12.339.969</u>
Наплаћена исправљена потраживања (Напомена 15)	-	(600.000)	(600.000)
Коначан отпис	(2.126.838)	(393.101)	(2.519.939)
Исправке на терет трошкова (Напомена 16)	<u>5.938.802</u>	<u>219.944</u>	<u>6.158.746</u>
Стање, 31. децембар 2016. године	<u>6.480.459</u>	<u>8.898.317</u>	<u>15.378.776</u>

27. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Дио дугорочних кредита који доспијева до годину дана	<u>39.187</u>	<u>41.252</u>

28. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Жиро рачун	27.302	30.684
Благајна	3.512	3.738
Девизни рачуни	<u>283.947</u>	<u>4.965</u>
	<u>314.761</u>	<u>39.387</u>

29. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Унапријед плаћени трошкови закупа	-	1.331
Остала активна временска разграничења	<u>10.104</u>	<u>14.827</u>
	<u>10.104</u>	<u>16.158</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

30. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Структура акцијског капитала Друштва, према Књизи акционара коју Друштво води код Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука, на дан 31. децембра 2016. и 2015. године је била сљедећа:

	31. децембар 2016.	%	31. децембар 2015.	%
ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација	210.327.572	80,00	210.327.572	80,00
ЗИФ Zepher фонд, а.д., Бања Лука	6.003.523	2,28	6.003.523	2,28
ЗИФ Инвест Нова, а.д., Бијељина	4.231.897	1,61	4.231.897	1,61
Остали акционари	42.351.069	16,11	42.351.069	16,11
	<u>262.914.061</u>	<u>100,00</u>	<u>262.914.061</u>	<u>100,00</u>

Номинална вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2016. године износи 1,00 КМ.

Акције Друштва се котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској (активно, али недовољно развијено финансијско тржиште). Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2016. године износи 0.013 Конвертибилне марке (31. децембра 2015. године: 0.013 Конвертибилних марака). Добитак/губитак по акцији је приказан у Напомени 39 уз ове консолидоване финансијске извјештаје.

Приватизација Друштва

Дана 2. фебруара 2007. године Влада Републике Српске (у даљем тексту "Влада РС"), потписала је Уговор о куповини и продаји акција Друштва (328,890,303 акције или 80% укупног акцијског капитала Друштва) са предузећем ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација ("Купац"). Поред Друштва, Уговором о куповини и продаји акција ("Уговор") су продате и акције предузећа Рафинерија угља а.д., Модрича и Петрол а.д., Бања Лука (сада "Нестро Петрол" а.д., Бања Лука). Уговором је дефинисано да ће Купац обезбједити исплату Влади РС износ од 141,797,675 КМ (еквивалент EUR 72,500,000) на име преузетих обавеза предузећа која су била предмет купопродаје према Уговору, а да ће Влада РС, без накнаде, измирити све обавезе предузећа које су биле предмет купопродаје, која превазилазе уговором дефинисани износ од 141,797,675 КМ.

Након добијања одобрења свих надлежних институција Републике Српске и Босне и Херцеговине, дана 30. јануара 2008. године извршена је и регистрација промјене власничке структуре Друштва у Основном суду у Добоју (Рјешење број 1-4616-00), а на основу књиге акционара на дан 18. септембра 2007. године.

Остали капитал

Остали капитал који на дан 31. децембра 2016. године износи 215.872.484 КМ, и целокупно се односи на остали капитал формиран у складу са Међународним рачуноводственим стандардом (IAS) 1 "Презентација финансијских извјештаја", којим се предвиђа да промјене на капиталу у облику контрибуције већинског власника капитала Друштва или повезаних друштава која заједно са већинским власником наступају као власници, књиговодствено евидентирају на позицијама осталог капитала.

Наиме, наведени остали капитал је формиран у периоду 2013.-2016. година, и то на основу остварених повољнијих услова кредитирања у виду бескаматног продужења рока поврата дијела кредитних обавеза и дијела припадајућих камата, а на основу измјене уговорних обавеза између Друштва и кредитора (већинског власника Друштва), односно Матичног друштва (ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва Руска Федерација) и већинског власника Матичног друштва (ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација), који заједнички наступају као већински власници Друштва.

У периоду 2013.- 2016. године, Матично друштво и већински власник Матичног друштва су одобрили Друштву повољније кредитне услове које одступају од тржишних услова, а у виду значајно одложеног плаћања дијела обавеза по основу камата на постојеће кредитне обавезе (Напомена 32 а1) и то бескаматно, са роком поврата до 27. септембра 2027. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

30. КАПИТАЛ (наставак)

Остали капитал (наставак)

Такође, извршено је и пролонгирање поврата главнице постојећих и нових кредитних обавеза по основу три кредита (Напомена 32 а2), са роком поврата до 4. октобра 2027. године, уз првобитно смањење постојеће каматне стопе испод тржишних услова (1% годишње), а затим бескаматно. Паралелно са главницом, извршено је и пролонгирање поврата припадајућег дијела доспјеле камате, и то до 4. октобра 2027. године, бескаматно.

31. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Резервисања за бенефиције запослених	424.944	426.925
Резервисања за судске спорове	1.470.836	1.470.836
	<u>1.895.780</u>	<u>1.897.761</u>

Кретања на дугорочним резервисањима у пословној 2016. и 2015. години су била сљедећа:

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Стање, 1. јануар	1.897.761	1.777.400
Укинута резервисања у корист прихода (Напомена 15)	(1.981)	(1.350.475)
Резервисања за судске спорове на терет расхода (Напомена 10)	-	1.470.836
Стање, 31. децембар	<u>1.895.780</u>	<u>1.897.761</u>

Као што је наведено у Напомени 3.13., у 2015. години, престао је да важи посебни колективни уговор за привредна друштва за производњу, прераду и промет нафте и нафтних деривата. На основу напријед наведеног уговора, Група је имала обавезу исплате јубиларних награда запосленима, а на основу остварених година рада код послодавца, као и исплату отпремнина приликом одласка у пензију, у висини шест просјечних плата радника. С обзиром да на дан 31. децембар 2016. године, обавеза по основу исплате јубиларних награда не постоји, као и да је новим актима која уређују питања права запослених на отпремнине приликом одласка у пензију, предвиђена исплата три нето плате, Група је извршила укидање претходно признатих резервисања по том основу и то у корист прихода текућег периода.

Резервисања за судске спорове, која на дан 31. децембра 2016. године, износе 1.470.836 КМ, представљају износ судског спора у којем ће се, према процјенама Руководства, десити неповољан догађај за Групу у смислу доношења пресуде у корист тужиоца, што ће имати за последицу одлив економских користи из саме Групе. Резервисања су у висини од 906.743 КМ главног дуга, 502.004 КМ који се односи на затезне камате и износ од 62.089 КМ судских трошкова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

32. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Дугорочне обавезе:		
- дугорочни кредити од повезаних правних лица	545.264.976	511.121.932
- остале дугорочне обавезе	94.336.147	76.323.397
	<u>639.601.123</u>	<u>587.445.329</u>
Минус: текуће доспијеће дугорочних обавеза		
- остале дугорочне обавезе	(52.834.051)	(18.290.594)
	<u>(52.834.051)</u>	<u>(18.290.594)</u>
	<u>586.767.072</u>	<u>569.154.735</u>

Детаљан преглед дугорочних обавеза је дат у наредној табели:

	Текуће доспијеће		Дугорочни дио	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
<i>а) Дугорочни кредити од повезаних правних лица - по амортизованом трошку:</i>				
- ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација	-	-	158.718.877	115.921.344
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација	17.954.496	-	298.468.051	316.422.548
	<u>17.954.496</u>	-	<u>457.186.928</u>	<u>432.343.892</u>
<i>б) Дугорочне обавезе према повезаним правним лицима по основу камата</i>				
- ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација	-	-	25.595.546	19.557.180
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва, Руска Федерација	-	-	62.397.831	59.136.189
	-	-	<u>87.993.377</u>	<u>78.693.369</u>
<i>в) Остале дугорочне обавезе - по амортизованом трошку:</i>				
- ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација	-	-	84.671	84.671
- Пореска управа Републике Српске	34.227.660	17.493.835	40.115.679	56.049.704
- Влада Републике Српске	651.895	796.759	1.386.417	1.983.099
	<u>34.879.555</u>	<u>18.290.594</u>	<u>41.586.767</u>	<u>58.117.474</u>
	<u>52.834.051</u>	<u>18.290.594</u>	<u>586.767.072</u>	<u>569.154.735</u>

Каматна стопа на дугорочне кредите се креће у распону од 0% до 7.15% годишње (2015. године: од 0% до 7,15% годишње). Неизмирене обавезе по основу камата на дан 31. децембра 2016. године су приказане у Напомени 35.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

32. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а1) Дугорочне обавезе према матичном предузећу (ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација) се односе на обавезе по основу одобрена три кредита:

I) На основу Уговора о кредиту потписаног дана 31. јануара 2008. године, Друштво је добило кредит у износу од 78.233.200 КМ (еквивалент EUR 40.000.000). Кредит је одобрен за реконструкцију и модернизацију старе производне линије Друштва. Амортизована вриједност дуга по главници на дан 31. децембра 2016. године износи укупно 78.233.199 КМ, од чега се у наредном периоду доспијева укупно 17.954.496 КМ. Друштво је у току 2013. године потписало допунску сагласност бр. 10, којом је доспијеће текуће камате која је доспијевала на плаћање 25. септембра 2013., те будуће камате која је доспијевала на плаћање 6. фебруара 2014., у укупном износу од 38.960.574 КМ, бескаматно пролонгирано на дан 27. септембар 2027. године, док је за главницу одређено доспијеће у три рате у периоду од 2017. године до 2019. године. Обавеза по основу камате која је наведеном допунском сагласношћу пролонгирана за наплату у 2027. години, је у пословним евиденцијама Друштва евидентирана као дугорочна обавеза по основу камата, и њена амортизована вриједност методом ефективне каматне стопе на дан 31. децембар 2016. износи 21.916.585 КМ.

II) Дана 10. јуна 2008. године, Друштво је потписало Уговор о дугорочном кредиту у износу од 141.895.467 КМ (еквивалент EUR 72.550.000). Кредит је намијењен за измирење обавезе Друштва према Влади РС, насталих по основу Уговора о куповини и продаји акција Друштва, потписаног између Владе РС и предузећа ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација (Напомена 30). Амортизована вриједност дуга по главници на дан 31. децембра 2016. године износи укупно 141.895.467 КМ. Друштво је у току 2013. године потписало допунску сагласност бр. 11 којом је доспијеће текуће камате која је доспијевала на плаћање 25. септембра 2013., те будуће камате која је доспијевала на плаћање 9. јануара 2014., у укупном износу од 71.962.514 КМ, бескаматно пролонгирано до 27. септембра 2027. године, док је за главницу одређено доспијеће у четири рате у периоду од 2019. године до 2022. године. Обавеза по основу камате која је наведеном допунском сагласношћу пролонгирана за наплату у 2027. години, је у пословним евиденцијама Друштва евидентирана као дугорочна обавеза по основу камата и њена амортизована вриједност методом ефективне каматне стопе на дан 31. децембар 2016. износи 40.481.246 КМ.

III) Дана 12. децембра 2011. године, Друштво је потписало уговор о дугорочном кредиту у износу од 189.519.927 КМ (еквивалент EUR 96.900.000). Кредит је намијењен финансирању уговора које је Друштво закључило у оквиру својих инвестиционих активности. До дана састављања приложених консолидованих финансијских извјештаја, Друштво је повукло средства у укупном износу од 96.293.881 КМ, односно неповучени дио средстава по овом кредиту износи 93.226.046 КМ. На дан 31. децембра 2016. године, износ дуга по главници износи укупно 96.293.881 КМ. Допунском сагласношћу број 3, потписаном у току 2013. године, доспијеће главнице је одређено на дан 25. септембар 2027. године.

а2) Дугорочне обавезе према повезаном предузећу (ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација) се односе на обавезе по основу одобрена три кредита:

Дана 27. августа 2010 године, Друштво је потписало уговор о дугорочном кредиту са повезаним предузећем ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација, у иницијаланом износу од 72.757.221 КМ. Првобитна намјена кредита била је за набавку обртних средстава Друштва. Допунском сагласношћу на наведени уговор, намјена кредита је промијењена, те сада гласи "за изградњу, реконструкцију, модернизацију и генерални ремонт". Допунском сагласношћу бр. 7, износ одобреног кредита је промијењен на 74.089.609 КМ (еквивалент EUR 37.881.415). У току 2013. године, допунском сагласношћу бр. 8, доспијеће главнице је одређено на дан 4. октобар 2027. године, док је каматна стопа смањена на 1% годишње. У току 2014. године, допунском сагласношћу бр. 9, износ одобреног кредита је промијењен на 75.795.787 КМ (еквивалент EUR 38.753.770). У јануару 2015. године, Друштво је потписало допунску сагласност бр. 10, којом је за функционалну валуту у којој се врши обрачун кредитних обавеза одређена Руска рубља (RUB), те је у складу са наведеним анексом извршено признавање постојећих кредитних обавеза у уговорену валуту Руска рубља (RUB), те је износ одобреног кредита промијењен на 111.044.648 КМ (еквивалент 4.528.183.667 RUB). Истом допунском сагласношћу је промијењена каматна стопа на 0%, односно кредитне обавезе су постале бескаматне уз раније дефинисан период доспијећа. На дан састављања приложених консолидованих финансијских извјештаја, неповучени дио средстава по овом кредиту износи 18.925.904 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

32. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а2) Дугорочне обавезе према повезаном предузећу (ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација), наставак:

I) Друштво је на основу IAS 39 извршило обрачун амортизоване вриједности дугорочне обавезе методом ефективне каматне стопе, те је амортизована вриједност главнице на дан 31. децембар 2016. године у пословним евиденцијама друштва износила 66.764.680 КМ. Такође, допунском сагласношћу бр. 8 је и доспијеће текуће камате, која је доспјевала на плаћање 24. децембра 2013. године, бескаматно пролонгирано на дан 4. октобар. 2027. године. Обавеза по основу камате која је наведеном допунском сагласношћу пролонгирана за наплату у 2027. години, је у пословним евиденцијама Друштва евидентирана као дугорочна обавеза по основу камата и њена амортизована вриједност методом ефективне каматне стопе на дан 31. децембар 2015. износи 6.448.098 КМ.

II) Дана 8. децембра 2008. године, Друштво је потписало уговор о дугорочном кредиту са повезаним предузећем ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација у иницијалном износу од 50.851.580 КМ (еквивалент EUR 26.000.000). Допунском сагласношћу бр. 5 износ одобреног кредита је промијењен у 124.617.106 КМ (еквивалент EUR 63.716.096). Кредит је одобрен за реконструкцију нове производне линије Друштва. Допунском сагласношћу бр. 12, доспијеће главнице је одређено на дан 4. октобар 2027. године, док је каматна стопа смањена на 1% годишње. У јануару 2015. године Друштво је потписало допунску сагласност бр. 13, којом је за функционалну валуту у којој се врши обрачун кредитних обавеза одређена Руска рубља (RUB), те је у складу са наведеним анексом извршено признавање постојећих кредитних обавеза у уговорену валуту Руска рубља (RUB), (прерачуната вриједност 4.354.503.968 RUB). Истом допунском сагласношћу је промијењена каматна стопа на 0%, односно кредитне обавезе су постале бескаматне уз раније дефинисан период доспјећа. Друштво је на основу IAS 39 извршило обрачун амортизоване вриједности дугорочне обавезе методом ефективне каматне стопе, те је амортизована вриједност главнице на дан 31. децембар 2016. године у пословним евиденцијама друштва износила 74.431.483 КМ.

Такође, наведеном допунском сагласношћу је и доспијеће текуће камате, која је доспјевала на плаћање 24. децембра 2013. године, бескаматно пролонгирано на дан 4. октобар. 2027. године. Обавеза по основу камате која је наведеном допунском сагласношћу пролонгирана за наплату у 2027. години, је у пословним евиденцијама Друштва евидентирана као дугорочна обавеза по основу камата и њена амортизована вриједност методом ефективне каматне стопе на дан 31. децембар 2016. износи 19.147.448 КМ.

III) Дана 29. децембра 2014. године, Друштво је потписало уговор о дугорочном кредиту намјењеном финансирању редовних пословних активности са повезаним предузећем ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација у иницијалном износу од 29.337.450 КМ (еквивалент EUR 15.000.000). Доспијеће главнице је одређено на дан 4. октобар 2027. године. Намјена кредитних средстава је плаћање репрограмираних пореских обавеза према Пореској управи РС (Напомена 32 б1), што је и реализовано плаћањем према наведеном репрограму. У јануару 2015. године Друштво је потписало допунску сагласност бр. 1, којом је за функционалну валуту у којој се врши обрачун кредитних обавеза одређена Руска рубља (RUB), те извршен прерачун постојећих кредитних обавеза у наведену валуту (прерачуната вриједност 1.025.140.500 RUB). Истом допунском сагласношћу је промијењена каматна стопа на 0%, односно кредитне обавезе су постале бескаматне уз раније дефинисан период доспјећа. Друштво је, на основу одредби IAS 39, извршило обрачун амортизоване вриједности дугорочне обавезе методом ефективне каматне стопе, те је амортизована вриједност главнице на дан 31. децембар 2016. године у пословним евиденцијама друштва износила 17.522.714 КМ.

б) Остале дугорочне обавезе се односе на репрограмираних обавеза према Пореској управи РС и Влади РС, које су евидентирани по амортизованом трошку, примјеном ефективне каматне стопе:

б1) Дугорочне обавезе према Пореској управи РС са стањем на дан 31. децембра 2016. године у укупном износу од 74.343.339 КМ се односе на репрограмираних пореске обавезе за неизмирени порез на промет, као и неизмирени порезе и доприносе на лична примања. Репrogramиране пореске обавезе су одобрене бескаматно. Иницијални Уговор о репрограму је потписан дана 18. августа 2008. године, и односи се на репрограму неизмирених обавеза са стањем на дан 19. септембра 2007. године, по којем се репрограмираних пореске обавезе морају измити у 60 једнаких мјесечних рата (до 1. јула 2016. године), уз грејс период од четири године. Новим Рјешењем Пореске управе РС Друштву је продужен рок за плаћање репрограмираних пореских обавеза са девет на дванаест година (до 1. јула 2019. године), уз повећање грејс периода са четири на седам година.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

32. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

- б) Остале дугорочне обавезе се односе на репрограмиране обавезе према Пореској управи РС и Влади РС, које су евидентирани по амортизованом трошку, примјеном ефективне каматне стопе (наставак):
- б1) Рјешењима Министарства финансија Републике Српске, из 2015. године, извршено је плаћање три рате репрограма, уз остварење позитивног ефекта од 2.732.724 КМ (Напомена 15), као разлика између фер и номиналне вриједности обвезница искоришћених за измирење пореских обавеза.
- б2) Дугорочне обавезе према Влади РС са стањем на дан 31. децембра 2016. године у износу од 2.038.311 КМ се односе на репрограмиране бескаматне обавезе за коришћење градског грађевинског земљишта и комуналну накнаду коју је Влада РС, у име Друштва, измирила према Општини Брод. Обавеза је настала по основу Протокола о књиговодственом евидентирању међусобних потраживања и обавеза потписаног између Владе РС и Друштва дана 28. новембра 2008. године. Иницијалним Протоколом је дефинисано да се наведена обавеза мора измити у 60 једнаких мјесечних рата (до 1. јула 2016. године), уз грејс период од четири године. Током 2013. године, Друштво је потписало додатни анекс уговора о репрограму, којим је начин измирења наведених обавеза дефинисан са доспјећем прве рате отплате 1. јула 2014. године, уз плаћање преосталог дијела обавеза у 60 једнаких мјесечних рата.

Рочност доспијећа отплата дугорочних обавеза:

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Текућа доспијећа дугорочних обавеза	<u>52.834.051</u>	<u>18.290.594</u>
Између једне и двије године	50.566.885	40.308.171
Између двије и три године	52.817.243	50.566.885
Између три и четири године	53.906.237	52.817.243
Између четири и пет година	57.668.132	53.906.237
Након пет година	<u>371.808.575</u>	<u>371.556.199</u>
Укупно дугорочни дио кредита и осталих дугорочних обавеза	<u>586.767.072</u>	<u>569.154.735</u>
	<u>639.601.123</u>	<u>587.445.329</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

33. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Примљени аванси:		
- повезана правна лица	721.310	721.310
- у земљи	<u>8.773</u>	<u>9.378</u>
	<u>730.083</u>	<u>730.688</u>

34. ДОБАВЉАЧИ

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Добављачи:		
- повезана правна лица	27.700.394	35.204.178
- у земљи	2.956.704	2.248.630
- у иностранству	<u>560.107</u>	<u>596.355</u>
	<u>31.217.205</u>	<u>38.049.163</u>

Обавезе према добављачима су некаматносне. Група има диверсификовану политику плаћања обавеза према добављачима, и то на начин да се обавезе према повезаном друштву Оптима Група д.о.о. Бања Лука не измирују у редовним обрачунским периодима, што за посљедицу има да Друштво има обавезе према наведеном правном лицу које нису измирене више од једног извјештајног периода. Група има политике управљања финансијским ризицима како би осигурало да се обавезе плаћају у уговореним роковима, изузев обавеза према повезаном друштву Оптима Група д.о.о. Бања Лука.

Старосна структура обавеза према добављачима на дан 31. децембра 2016. и 2015. године је следећа:

	У ВАМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
0-30 дана	21.592.241	3.695.586
31-60 дана	980.972	136.795
61-120 дана	498.877	55.930
121-180 дана	125.586	9.074
181-270 дана	214.644	136
271-365 дана	111.324	57.665
преко 365 дана	<u>7.693.561</u>	<u>34.093.977</u>
	<u>31.217.205</u>	<u>38.049.163</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

35. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Обавезе за зараде и накнаде зарада	978.248	976.082
Обавезе за порезе и доприносе на зараде	612.961	611.522
Остале обавезе према запосленима	4.115	8.617
Обавезе за порезе, царине и дажбине на терет трошкова	59.836	64.543
Обавезе по основу камата	3.690.395	3.829.242
Обавезе за порез на додату вриједност	1.142.225	419.855
Друге обавезе	395.827	356.100
	<u>6.883.607</u>	<u>6.265.961</u>

36. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Разграничени приходи по основу донација	501.042	536.423
Резервисања за премије запослених	828.330	884.255
Остала пасивна временска разграничења	4.142	6.378
	<u>1.333.514</u>	<u>1.427.056</u>

Разграничени приход по основу донација, који на дан 31. децембра 2016. године, износе 501.042 КМ, представља вриједност донираног материјала који служи за послове одржавања и ремонта постројења, а који је добијен без накнаде од стране пословних партнера, при чему се најзначајнији дио у износу од 493.222 ВАН односи на материјал добијен без накнаде од повезаног друштва ООО "Зарубежнефтестроймонтаж" Москва, Руска Федерација.

Резервисања за премије запослених које на дан 31. децембра 2016. године, износе 828.330 КМ, представљају стимулације за запослене по основу остварених резултата у пословној 2016. години. Група је на основу одредби интерног правилника о стимулацији запослених, обрачунало и признало износ припадајућих стимулација које се односе на пословну 2016. годину, а исплата истих се планира у 2017. години.

37. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

(а) Компоненте пореза на добитак

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
а) Текући порез на добитак	-	-
б) Одложени порези:		
– Повећање одложених пореских обавеза	(757.284)	(243.078)
– (Смањење) одложених пореских средстава	(305)	(7.739)
	<u>(757.589)</u>	<u>(250.817)</u>
	<u>(757.589)</u>	<u>(250.817)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

37. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)

(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања прије опорезивања и прописане пореске стопе:

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
<i>(Губитак) / добитак, прије опорезивања</i>	(70.788.742)	5.712.194
Порез на добитак по стопи од 10%	(7.078.872)	571.219
Порески ефекат расхода/прихода који нису признати код одређивања опорезиве добити	2.170.646	1.595.804
Непризнати / (искориштени) порески кредит	4.908.226	(2.167.023)
<i>Порез на добитак</i>	-	-

(в) Одложене пореске обавезе

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Привремене разлике на некретнинама и опреми:		
Стање, 1. јануар	13.619.383	13.376.305
<i>Повећање преко биланса успјеха:</i>		
Привремене разлике за трошкове амортизације	757.284	243.078
Стање, 31. децембар	14.376.667	13.619.383

(г) Одложена пореска средства

	У КМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2016.	2015.
Привремене разлике за исправљена потраживања од купаца:		
Стање, 1. јануар	15.031	22.770
<i>Смањење преко биланса успјеха:</i>		
Привремене разлике за исправљена неутужена потраживања од купаца	(305)	(7.739)
Стање, 31. децембар	14.726	15.031

38. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Сљедећа салда потраживања и обавеза су произашла из трансакција обављених са повезаним лицима (Напомена 1):

БИЛАНС СТАЊА	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
а) Потраживања од купаца:		
- Нестро Петрол а.д. Бања Лука	-	331
- Оптима Група д.о.о. Бања Лука	32.698.416	27.696.199
- Рафинерија уља а.д. Модрича	7.191	4.212
- ЗНСМ – БЛК д.о.о. Брод	316	316
- Оптима Модрича д.о.о. Београд	685	685
	<u>32.706.608</u>	<u>27.701.743</u>
<i>Укупно потраживања</i>	<u>32.706.608</u>	<u>27.701.743</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

38. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
БИЛАНС СТАЊА (наставак)		
ПАСИВА		
а) Обавезе по дугорочним кредитима :		
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	(316.422.547)	(316.422.548)
- ОАО "Зарубежнефть", Москва, Руска Федерација	(158.718.877)	(115.921.344)
	<u>(475.141.424)</u>	<u>(432.343.892)</u>
б) Обавезе по дугорочним каматама:		
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	(62.397.831)	(59.136.189)
- ОАО "Зарубежнефть", Москва, Руска Федерација	(25.595.546)	(19.557.180)
	<u>(87.993.377)</u>	<u>(78.693.369)</u>
в) Остале дугорочне обавезе:		
- ОАО "Зарубежнефть", Москва, Руска Федерација	(84.671)	(84.671)
г) Обавезе за примљене авансе:		
- Рафинерија уља а.д., Модрича	(721.310)	(721.310)
д) Обавезе према добављачима:		
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука	(27.654.404)	(34.271.714)
- ЗНСМ – БЛК д.о.о., Брод	(1.491)	-
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	-	(670.060)
- Нестро Петрол а.д., Бања Лука	(9.716)	(21.860)
- ОАО "Зарубежнефть", Москва, Руска Федерација	(34.783)	(232.757)
	<u>(27.700.394)</u>	<u>(35.204.178)</u>
ђ) Обавезе за камату:		
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	(3.690.395)	(3.829.242)
	<u>(3.690.395)</u>	<u>(3.829.242)</u>
<i>Укупно обавезе</i>	<u>(595.331.571)</u>	<u>(550.876.662)</u>
<i>Обавезе, нето</i>	<u>(562.624.963)</u>	<u>(523.174.919)</u>
	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
БИЛАНС УСПЈЕХА		
ПРИХОДИ		
а) Приходи од продаје учинака:		
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	76.462.894	83.463.203
- ЗНСМ – БЛК д.о.о., Брод	-	2.229
- Рафинерија уља а.д., Модрича	22.578	16.200
	<u>76.485.472</u>	<u>83.481.632</u>
б) Приходи од закупа:		
- Оптима Модрича д.о.о., Београд	8.214	8.214
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	4.016	-
- Јадран – Нафтагас д.о.о., Бања Лука	17.134	27.124
- ЗНСМ – БЛК д.о.о., Брод	6.607	7.110
	<u>35.971</u>	<u>42.448</u>
в) Остали пословни приходи:		
- Нестро Петрол а.д., Бања Лука	461	11.914.162
- Јадран – Нафтагас д.о.о., Бања Лука	-	29.464
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	2.406	10.103
- ЗНСМ – БЛК д.о.о., Брод	268	1.331
- ООО "Зарубежнефтестроймонтаж", Москва, Руска Федерација	35.065	23.966
	<u>38.200</u>	<u>11.979.026</u>
г) Финансијски приходи		
- ОАО "Зарубежнефть", Москва, Руска Федерација	6.964	21.631.748
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	836.942	2.514.540
	<u>843.906</u>	<u>24.146.288</u>
<i>Укупно приходи</i>	<u>77.403.549</u>	<u>119.649.394</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

38. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
БИЛАНС УСПЈЕХА (наставак)		
РАСХОДИ		
а) Расходи камата:		
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	-	(62.706)
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	(23.958.589)	(24.375.763)
- ОАО "Зарубежнефть", Москва, Руска Федерација	(8.181.000)	(8.176.459)
	<u>(32.139.589)</u>	<u>(32.614.928)</u>
в) Набавна вриједност продате робе:		
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	-	(6.690.753)
г) Трошак горива и мазива:		
- Нестро Петрол а.д., Бања Лука	-	(65.867)
д) Трошкови осталих услуга:		
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	(167.515)	(670.060)
- ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација	(89.804)	(64.240)
- Оптима група д.о.о., Бања Лука	(361.874)	(231.629)
- Нестро Петрол а.д., Бања Лука	(9.419)	(3.700)
	<u>(628.612)</u>	<u>(969.629)</u>
<i>Укупно расходи</i>	<u>(32.768.201)</u>	<u>(40.475.249)</u>
<i>Приходи, нето</i>	<u>44.635.348</u>	<u>79.174.145</u>
Трошкови бруто личних примања кључног руководећег особља, чланова управног и надзорног одбора	<u>493.604</u>	<u>778.254</u>

39. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	Година која се завршава 31. децембра 2016.	У КМ Година која се завршава 31. децембра 2015.
Добитак/(губитак) обрачунског периода	<u>(71.546.331)</u>	<u>5.712.194</u>
Просјечан пондерисан број издатих акција	<u>262.914.061</u>	<u>262.914.061</u>
Добитак/(губитак) по акцији (основни и разријеђени)	<u>(0,2721)</u>	<u>0,0217</u>

40. СУДСКИ СПОРОВИ

Група се повремено јавља као тужена страна у споровима које добављачи воде ради наплате дуговања. На дан 31. децембра 2016. године, Група је водила судске спорове ради наплате својих потраживања у износу од 1.615.159 КМ. Истовремено, процијењене потенцијалне обавезе по судским споровима у којима је Друштво тужена страна износе укупно 2.020.012 КМ, укључујући ефекте потенцијалних затезних камата у оним предметима у којима постоји првостепена пресуда на штету Групе. На основу процјене руководства, Група је извршила резервисања у финансијским извјештајима за 2016. годину по основу потенцијалних губитака из судских спорова за спорове у којима постоји првостепена пресуда на штету Групе, у укупном износу од 1.470.836 КМ.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

40. СУДСКИ СПОРОВИ (наставак)

Руководство сматра да исход осталих спорова неће имати материјално значајан утицај на финансијске извјештаје Групе у будућности, те Група није извршило резервисања по основу њих.

Такође, у складу са Уговором о куповини и продаји акција Друштва (Напомена 30), Влада Републике Српске ће измирити све обавезе Друштва која су била предмет купопродаје, а која превазилазе уговором дефинисани износ од 141.797.675 КМ (еквивалент EUR 72.500.000), тако да би у случају да Група евентуално изгуби неки од судских спорова насталих прије приватизације Групе имало евидентиране трошкове по основу изгубљених судских спорова и приходе по основу надокнаде тих губитака од стране Владе РС.

41. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

41.1. Управљање капиталом

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Друштва. Управни одбор Друштва разматра капитални ризик, на основу ублажавања ризика и увјерења да ће Друштво бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита акционара, преко оптимизације дуга и капитала.

Структура капитала Друштва укључује кредите (објашњено у Напомени 32), готовину и готовинске еквиваленте и капитал који се састоји од акцијског капитала, осталог капитала, резерви и акумулираног губитка. Управни одбор Друштва прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Друштво уравнотежава структуру капитала преко нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Друштва за управљање капиталом је непромјењена. Не постоје никакви екстерно наметнути захтјеви по питању адекватности капитала Друштва.

41.1.1. Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Друштва са стањем на крају периода били су сљедећи:

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Задуженост (а)	563.219.473	511.121.932
Готовина и готовински еквиваленти	(314.761)	(39.387)
<i>Нето задуженост</i>	<u>562.904.712</u>	<u>511.082.545</u>
Капитал (б)	<u>123.533.213</u>	<u>190.166.261</u>
<i>Рацио укупног дуговања према капиталу</i>	<u>455,67%</u>	<u>268,76%</u>

(а) Дуговање се односи на дугорочне и краткорочне кредите, као и текућа доспјећа дугорочних обавеза,

(б) Капитал укључује акцијски капитал, остали капитал, резерве и акумулирани губитак.

41.1.2. Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у Напомени 3. уз консолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

41. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

41.1. Управљање капиталом (наставак)

41.1.3 Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената су приказане у наредној табели:

	У КМ	
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.
Финансијска имовина		
Кредити и потраживања (укључујући готовинске еквиваленте и готовину)	33.700.833	34.547.403
Финансијска имовина расположива за продају	25.704	25.704
	<u>33.726.537</u>	<u>34.573.107</u>
Финансијске обавезе - по амортизованој вриједности	<u>586.767.072</u>	<u>553.000.337</u>

41.2. Циљеви управљања финансијским ризицима

У свом редовном пословању, Група је, у различитом обиму, изложено одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику.

Управљање ризицима у Групи је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Друштва у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Групе.

Група не ступа у трансакције са изведеним финансијским инструментима (дериватима), као што су свопови каматних стопа или форварди.

(1) Тржишни ризик

(а) Ризик од промјене курса страних валута

Због постојања значајних износа дугорочних кредита у Руској рубљи (RUB), Друштво је изложено ризику промјене курса ове валуте, који може дјеловати на финансијски положај Групе. Руководство сматра да Група није значајно изложена ризику од промјене курса других страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје редовне пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилних марака). У складу са наведеним, Руководство је вршило анализу осјетљивости на промјену курса RUB због постојања значајних кредитних обавеза у тој страниој валути.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Групе у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

	Имовина		Обавезе		У КМ
	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.	31. децембар 2016.	31. децембар 2015.	
EUR	246.067	1.215.125	382.595.774	380.914.564	
USD	34.652	989	55	76	
HRK	-	-	-	1.332	
RSD	25	1.152	-	-	
RUB	8.903	20.703	184.349.204	135.541.940	
	<u>289.647</u>	<u>1.237.969</u>	<u>566.946.033</u>	<u>516.457.912</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

41. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

41.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(1) Тржишни ризик (наставак)

(а) Ризик од промјене курса страних валута (наставак)

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене курса страних валута је урађена само на RUB, и одређена на основу изложености ризику промјене курса страних валута на крају извјештајног периода. Уколико би се курс RUB повећао/смањено за 10% на годишњем нивоу, нето губитак Групе за годину која се завршава на дан 31. децембра 2016. године био би мањи/већи за износ од 18.434.920 KM (2015.: 13.554.194 KM).

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Друштво је изложено разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине.

Обзиром да Друштво нема значајну каматоносну имовину, приходи Групе су у значајној мјери независни од промјене тржишних каматних стопа.

Ризик Групе од промјена фер вриједности каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита од матичног и повезаних предузећа. Кредити примљени по промјенљивим каматним стопама излажу Групу каматном ризику токова готовине, док кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Групу ризику промјене вриједности каматних стопа. Током године која се завршава на дан 31. децембра 2016. године, дио обавеза по кредитима био је без каматне стопе, али је Група извршила обрачун амортизоване вриједности кредитних обавеза користећи фиксну ефективну каматну стопу.

Преостали дио обавеза, имао је промјенљиву каматну стопу која је везана за EURIBOR. Обавезе по кредитима су у цјелости у страним валутама (EUR/RUB).

Група врши анализу изложености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматоносну позицију. Група још увијек не врши своп промјенљиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјенљиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирени у току цијелог извјештајног периода.

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјенљиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирени у току цијелог извјештајног периода.

У случају да је каматна стопа на обавезе по новчаним и робним кредитима на дан 31. децембра 2016. године била већа/мања за 10% на годишњем нивоу, уз остале непромијењене варијабле, нето губитак Групе за годину која се завршава на дан 31. децембра 2016. године био би мањи/већи за износ од 3.595.799 KM (2015.: 3.770.595 KM), као резултат већег/мањег расхода камата.

(в) Ризик од промјене цијена капитала

У току 2016. године, Група није изложена значајном ризику од промјена цијена власничких хартија од вриједности обзиром да Група нема значајна улагања класификована као средства расположива за продају. Наведена улагања се држе више за стратегијске сврхе, него за сврхе дневног трговања, и њима се активно не тргује.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

41. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

41.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(1) Тржишни ризик (наставак)

(в) Ризик од промјене цијена капитала (наставак)

Група је посједовало финансијска средства класификована као средства која се воде по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у извјештају о укупном резултату. Група није изложено значајном ризику од промјене цијене ових финансијских средства, с обзиром да су средства реализована за измирење репрограмираних пореских обавеза (Напомена 32, б1), те је свака промјена у фер вриједности тих средстава обрнуто пропорционално утицала на повећање или смањење финансијског ефекта приликом измирења репрограмираних пореских обавеза.

Група није изложена ризику промјена цијена производа и услуга, обзиром да је основна дјелатност друштва услужна прерада нафте за потребе повезаног лица Оптима Група д.о.о., Бања Лука.

(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Групе. За управљање ризиком ликвидности одговорно је руководство Групе које је успоставило одређене процедуре у вези са дугорочним и краткорочним управљањем ризиком ликвидности. Група својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Група не располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти), јер има проблема у континуираном приливу новчаних средстава од реализације услуга који омогућава да своје обавезе измирује у року доспјећа.

Друштво не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Група је усвојила финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбијеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Групи одлучују о некој набавци.

Рочност доспјећа финансијских обавеза Друштва на дан 31. децембра 2016. и 2015. године:

Финансијске обавезе						У КМ
	до 3 мјесеца	3 - 12 мјесеци	1 - 2 године	2 - 5 година	преко 5 година	Укупно
31. децембар 2016.						
<i>Финансијске обавезе - по амортизованој вриједности:</i>						
Без камата	21.187.783	19.757.982	26.343.976	13.171.988	438.910.240	519.371.969
Инструменти по варијабилној каматној стопи	5.046.145	34.582.674	48.032.541	237.402.375	123.742.650	448.806.385
Укупно	<u>26.233.928</u>	<u>54.340.656</u>	<u>74.376.517</u>	<u>250.574.363</u>	<u>562.652.890</u>	<u>968.178.354</u>
31. децембар 2015.						
<i>Финансијске обавезе - по амортизованој вриједности:</i>						
Без камата	38.049.163	-	84.671	-	365.303.688	403.437.522
Инструменти по варијабилној каматној стопи	-	21.962.569	40.583.916	178.636.882	234.556.901	475.740.268
Укупно	<u>38.049.163</u>	<u>21.962.569</u>	<u>40.668.587</u>	<u>178.636.882</u>	<u>599.860.589</u>	<u>879.177.790</u>

Преглед доспјећа финансијских обавеза је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијских обавеза, укључујући и камате на те обавезе које ће бити плаћене, односно на основу најранијег датума када се од Друштва може тражити да плати насталу обавезу.

Износи укључени у претходне табеле за финансијске обавезе по варијабилним каматним стопама могу бити предмет промјене уколико се промјене у варијабилним каматним стопама буду разликовале од процијењених каматних стопа утврђених на крају извјештајног периода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

41. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

41.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(3) Кредитни ризик

Кредитни ризик се односи на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Друштву, што ће резултовати финансијским губитком Групе. Група је усвојила политике у вези са праћењем кредитне способности партнера, као и захтијевања одређених обезбјеђења (колатерала), у случајевима гдје је то могуће, а у циљу смањивања ризика од потенцијалних финансијских губитака насталих неиспуњавањем одређених уговорних обавеза.

Кредитни ризик настаје код потраживања од правних лица, готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и преузетих обавеза.

Група је изложена кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Групе. У случају неблаговременог измиривања обавеза корисника услуга према Групи, истима се онемогућава даља продаја производа и роба.

Поред тога, Група има значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер највећи дио пословања Групе је оријентисано на услужну прераду сирове нафте за повезано предузеће Оптима Група д.о.о., Бања Лука, и највећи дио потраживања се односи на ово повезано правно лице (Напомена 25). Поред онемогућавања даљег коришћења услуга, користе се и сљедећи механизми наплате: репрограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

Наплата кредита датих запосленима у Друштву се обезбјеђује кроз административне забране, односно умањење плата за адекватан износ рата, док запослени који напуштају Друштво уговором регулишу начин исплате преосталог дијела износа кредита у тренутку одласка из Друштва.

41.3. Фер вриједност финансијских инструмената

Руководство Групе сматра да књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза признатих у приложеним финансијским извјештајима апроксимира њиховој фер вриједности.

Претпоставке које се користе за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су сљедеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједност због њиховог кратког рока доспјећа.
- За дугорочне пласмане и обавезе за израчунавање фер вриједности користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Друштву за сличне финансијске инструменте.
- За хартије од вриједности расположиве за продају којима се тргује на активном тржишту израчунавање фер вриједности се врши на основу тренутне тржишне вриједности наведених хартија од вриједности.

42. ПОТЕНЦИЈАЛНА СРЕДСТВА

Дана 23. маја 2012. године, Окружни Привредни суд у Бањој Луци донио је у корист Друштва, правоснажну и извршну пресуду у спору којег је Друштво водило против Републичке Дирекције за робне резерве Републике Српске (у даљем тексту "Дирекција"). Наведеном пресудом је наложена исплата у корист Друштва, и то износа главног дуга у износу од 4.125.061 КМ, као и истовјетног износа по основу затезних камата на неблаговремену исплату главног дуга од стране Дирекције према Друштву. На дан 31. децембра 2016. године Друштво има евидентирана потраживања од Дирекције у бруто износу од 8.250.122 КМ уз припадајућу исправку вриједности у истом износу, тако да су наведена потраживања у потпуности исправљена на дан 31. децембра 2016. године (Напомена 25).

До дана састављања приложених финансијских извјештаја, Група није реализовало (наплатило) наведена потраживања по основу судске пресуде, и сагласно наведеном није признало приходе по наведеном основу у пословној 2016. години. Руководство Друштва сматра да ће се наведена потраживања бити реализована током 2017. године, када ће бити признати и приходи по наведеном основу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

43. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Минимална закупнина призната као трошак у току године која се завршава 31. децембра 2016. године износи износи 21.246 КМ (2015. година: 20.264 КМ)..

Преузете обавезе Друштва по основу отказивих уговора о закупу пословних просторија и земљишта су сљедеће:

	31. децембар 2016.	У КМ 31. децембар 2015.
Не дуже од једне године	21.246	20.264
	<u>21.246</u>	<u>20.264</u>

44. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје.

Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о пореском поступку Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година, при чему право на утврђивање и наплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање не застаријева. То значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

Поред наведеног, Друштво има значајне трансакције са повезаним правним лицима. Иако руководство Друштва сматра да Друштво посједује довољну и адекватну пратећу документацију у вези са трансферним цијенама, постоји неизвјесност да се захтјеви и тумачења пореских и других органа разликују од тумачења руководства. Руководство Друштва сматра да евентуална различита тумачења неће имати материјално значајних посљедица по финансијске извјештаје Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2016. године (наставак)

45. НЕИСКОРИШТЕНИ КРЕДИТНИ ОКВИРИ

Као што је објелодањено у Напомени 32, Друштво је потписало више уговора о кредитима са повезаним правним лицима. До дана састављања финансијских извјештаја за 2016. годину неискоришћени (неповучени) дио кредита, по основу наведених уговора о кредитима, на дан 31. децембра 2016. године износи 112.151.950 КМ.

46. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеве за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примјењени за прерачун девизних позиција консолидованог биланса стања у КМ, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	31. децембар	У КМ
	2016.	31. децембар
	2015.	
Руска рубља (RUB)	0,0304	0,0245
Амерички долар (USD)	1,8555	1,7901
Швајцарски франак (CHF)	1,8212	1,8086
Еуро (EUR)	1,9558	1,9558
Динар (RSD)	0,0158	0,0161
Хрватска куна (HRK)	0,2587	0,2561